

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 8 maj 1943 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till skattestrafflag, m. m., dels ock en i ämnet väckt motion.

Genom en den 5 mars 1943 dagtecknad proposition, nr 140, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga nedan intagna vid propositionen följande förslag till

- 1) skattestrafflag;
- 2) förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379);
- 3) förordning om ändrad lydelse av 4 § 8 mom. förordningen den 23 oktober 1908 (nr 128) angående bevilningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter;
- 4) förordning om ändrad lydelse av 11 § 1 mom. och 12 § förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker;
- 5) förordning om ändrad lydelse av 37 § förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin;
- 6) förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensin och motorsprit;
- 7) förordning angående ändrad lydelse av 15 och 18 §§ förordningen den 31 januari 1932 (nr 17) om accis å silke;
- 8) förordning angående ändrad lydelse av 16 och 19 §§ förordningen den 14 juni 1933 (nr 329) om skatt å oljekakor och vissa slag av fodermjöl;
- 9) förordning angående ändrad lydelse av 15 och 17 §§ förordningen den 24 maj 1934 (nr 172) om skatt å kli;
- 10) förordning om ändrad lydelse av 12 och 14 §§ förordningen den 3 maj 1935 (nr 142) angående skatt å vissa för drivande av automobil använda brännolja;
- 11) förordning angående ändrad lydelse av 13 och 16 §§ förordningen den 7 juni 1935 (nr 259) om accis å margarin och vissa andra fettvaror;
- 12) förordning angående ändrad lydelse av 12 och 14 §§ förordningen den 7 juni 1935 (nr 280) om veteavgift;
- 13) förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 15 december 1939 (nr 887) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker;

14) förordning angående ändrad lydelse av 13 och 17 §§ förordningen den 22 december 1939 (nr 919) om skatt å läskedrycker;

15) förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 21 juni 1940 (nr 621) angående avgift för smör, som användes för framställning av grädde;

16) förordning angående ändrad lydelse av 25 § och 26 § 1 mom. förordningen den 13 december 1940 (nr 1000) om allmän omsättningskatt;

17) förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om varuskatt;

18) förordning angående ändrad lydelse av 65 och 68 §§ förordningen den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt; samt

19) förordning angående ändrad lydelse av 11 och 12 §§ förordningen den 19 juni 1942 (nr 375) om trafikskatt.

I anledning av propositionen har inom första kammaren av herr *Velander* m. fl. väckts en motion, nr 231, vari hemställes

dels att riksdagen i samband med behandlingen av proposition nr 140 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning i syfte att tillgodose behovet av specialkompetens å beskattningsområdet hos domstolar och åklagare, som hava att handlägga mål, däri talan föres om ansvar jämlikt skattestrafflagen, samt om framläggande för riksdagen snarast möjligt av de förslag, vartill utredningen kan föranleda,

dels ock att riksdagen vid behandlingen av samma proposition måtte vidtaga sådana ändringar i och tillägg till de framlagda förslagen att övriga i motionen framförda synpunkter vinna beaktande,

samt att vederbörande utskott måtte verkställa härav föranledda ändringar i förslaget till skattestrafflag och i förslaget till förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen.

Propositionen har, i vad den avser förslag till skattestrafflag, hänvisats till behandling av lagutskott och tilldelats första lagutskottet, medan propositionen i övrigt hänvisats till bevillningsutskottet. Motionen har, såvitt angår ändring i Kungl. Maj:ts förslag till förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen, hänvisats till sistnämnda utskott, medan motionen i övrigt hänvisats till behandling av lagutskott och tilldelats första lagutskottet.

Enligt överenskommelse mellan bevillnings- och första lagutskottet ha propositionen och motionen hänskjutits till behandling av sammansatt bevillnings- och första lagutskott.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för Kungl. Maj:ts förslag, ävensom i fråga om de skäl, som motionärerna andragit till stöd för sina yrkanden, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas nedan, hänvisa till propositionen och motionen.

De straffbestämmelser inom skattelagstiftningen, som ha den största räckvidden, äro de bestämmelser, vilka upptagas i 143 § taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379). Enligt 1 mom. i nämnda paragraf gäller följande:

Har någon i självdeklaration eller därtill hörande handling eller i särskild

uppgift angående renskötsel eller i upplysning, som avses i 32 § taxeringsförordningen, mot bättre vetande lämnat oriktigt meddelande, som är ägnat att leda till frihet från taxering eller till för låg taxering, skall han böta, om det oriktiga meddelandet blivit vid taxeringen följt, högst fem gånger den inkomst- och förmögenhetsskatt samt den särskilda skatt å förmögenhet, som därigenom undandragits, och i annat fall högst fem gånger den inkomst- och förmögenhetsskatt samt den särskilda skatt å förmögenhet, som skulle ha undandragits i händelse det oriktiga meddelandet blivit följt vid taxeringen, i vartdera fallet dock minst 50 kronor. Därest det oriktiga meddelandet avsett förhållande, som utövat eller kunnat utöva inverkan allenast å taxering till kommunal inkomstskatt, är straffet böter, om det oriktiga meddelandet blivit vid taxeringen följt, högst 25 öre för varje skatteöre, som därigenom kommit att icke påföras den skattskyldige, och i annat fall högst 25 öre för varje skatteöre, som icke skulle påförts den skattskyldige därest det oriktiga meddelandet blivit följt vid taxeringen, i vartdera fallet dock minst 50 kronor. Har någon i virkesdeklaration eller därtill hörande handling eller i upplysning, som avses i 46 § taxeringsförordningen, lämnat sådant oriktigt meddelande, som förut nämnts, skall han böta, om det oriktiga meddelandet blivit vid taxeringen följt, högst en krona för varje tiotal kronor rotvärde, som därigenom icke blivit taxerat, och i annat fall högst en krona för varje tiotal kronor rotvärde, som icke skulle ha taxerats i händelse det oriktiga meddelandet blivit följt vid taxeringen, i vartdera fallet dock minst 50 kronor.

I 143 § 2 mom. föreskrives vidare, att om oriktigt meddelande, varom i 1 mom. förmåles, icke lämnats mot bättre vetande, men den som lämnat meddelandet vid dess avgivande gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, vad i 1 mom. stadgas skall ha motsvarande tillämpning, dock att böterna må bestämmas till högst hälften av vad i nämnda mom. sägs, men likväl ej lägre än 25 kronor.

I 143 § äro dessutom upptagna särskilda bestämmelser om straff för delaktighet i falskdeklarationsbrott, om strafffrihet för den som av egen drift beriktigt oriktigt meddelande samt om konkurrens mellan falskdeklarationsbrott och tjänstefel.

Även åtskilliga andra författningar innehålla bestämmelser om straff för den som i deklaration eller annan skriftlig handling, som skall tjäna till ledning vid fastställande av skatt eller annan allmän avgift, uppsåtligt eller av grov vårdslöshet lämnat oriktig uppgift, vilken föranlett eller varit ägnad att föranleda undandragande av skatt eller annan allmän avgift. Straffbestämmelser av dylikt eller därmed jämförligt innehåll återfinnas sålunda i följande författningsrum, nämligen

1) 4 § 8 mom. förordningen den 23 oktober 1908 (nr 128) angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter,

2) 12 § förordningen den 6 november 1908 (nr 129) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper,

3) 47 § förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften,

4) 29 § motorfordonsförordningen den 23 oktober 1936 (nr 561), jämförd med 14 § förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobilskatt,

5) 9 § förordningen den 17 maj 1923 (nr 116) angående skatt för hundar,

6) 1—4 §§ lagen den 8 juni 1923 (nr 147) om straff för olovlig varuinförsel,

7) 11 § förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker,

8) 1, 5 och 6 §§ lagen den 20 juni 1924 (nr 225) med särskilda bestämmelser angående olovlig befattning med spritdrycker och vin,

9) 30 och 32 §§ förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin,

10) 219 § tullstadgan den 7 oktober 1927 (nr 391),

11) 8 § förordningen den 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensin och motorsprit,

12) 15 § förordningen den 31 januari 1932 (nr 17) om accis å silke,

13) 16 § förordningen den 14 juni 1933 (nr 329) om skatt å oljekakor och vissa slag av fodermjöl,

14) 15 § förordningen den 24 maj 1934 (nr 172) om skatt å kli,

15) 12 § förordningen den 3 maj 1935 (nr 142) angående skatt å vissa för drivande av automobil använda brännolja,

16) 13 § förordningen den 7 juni 1935 (nr 259) om accis å margarin och vissa andra fettvaror,

17) 12 § förordningen den 7 juni 1935 (nr 280) om veteavgift,

18) 9 § kungörelsen den 20 juni 1935 (nr 363) med tillämpningsföreskrifter till förordningen den 7 juni 1935 (nr 279) angående slaktdjursavgift,

19) 30 § förordningen den 15 december 1939 (nr 887) angående tillverkning och beskattning av maldrycker,

20) 13 § förordningen den 22 december 1939 (nr 919) om skatt å läskedrycker,

21) 12 § kungörelsen den 14 juni 1940 (nr 481) med tillämpningsföreskrifter till förordningen den 14 juni 1940 (nr 478) om nöjesskatt,

22) 14 § förordningen den 21 juni 1940 (nr 621) angående avgift för smör, som användes för framställning av grädde,

23) 25 § förordningen den 13 december 1940 (nr 1000) om allmän omsättningsskatt,

24) 11 § förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om varuskatt,

25) 65 § förordningen den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt samt

26) 11 § förordningen den 19 juni 1942 (nr 375) om trafikskatt.

Enligt förenämnda författningsrum är straffet i allmänhet bestämt till normerade böter av skiftande svårhetsgrad. Emellertid återfinnas i dessa författningar även bötesstraff av annat slag samt frihetsstraff, vilka sistnämnda

straff i fråga om maximum variera mellan fängelse i sex månader och straffarbete i två år.

Vidare må anmärkas, att vissa författningar rörande reglering av importen av tullfria varor innehålla bestämmelser om import- eller licensavgifter samt i anslutning därtill bestämmelser om straff för den, som utan behörig tullangivning till riket inför eller söker införa varorna i fråga.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 21 november 1941 framhöllö fullmäktige i riksbanken, att utvecklingen på penningmarknaden aktualiserat behovet av åtgärder i syfte att motverka en alltför riklig betalningsmedelsförsörjning samt att härvid kunde komma i fråga såväl åtgärder av penningpolitisk art som andra ingripanden, vilka kunde vara ägnade att stödja de penningpolitiska strävandena. I sistnämnda hänseende underströko fullmäktige betydelsen av en begränsning av den fria köpkraften och betecknade därvid såsom särskilt svåråtkomlig med de vanliga medlen den köpkraft, som härrörde från de fria inkomsterna samt från rörelsevinster från vissa kategorier av självständiga företag. Enligt fullmäktiges åsikt skulle en effektivisering av taxerings- och uppbördsförfarandet i syfte att åstadkomma en riktig beskattning av ifrågavarande inkomster och vinster vara av stort värde även ur penningpolitisk synpunkt.

Den 28 november 1941 bemyndigade på hemställen av chefen för finansdepartementet Kungl. Maj:t denne att tillkalla tre sakkunniga för att verkställa utredning av frågan om skärpt bestraffning av falskdeklaration m. m. Departementschefen anförde därvid till statsrådsprotokollet bland annat, att frågan om skärpt bestraffning av falskdeklaration samt liknande brott och förseelser redan tidigare stått på dagordningen och numera ytterligare aktualiserats till följd av såväl de av bankofullmäktige berörda förhållandena som den skärpta beskattningen, vilken ökat angelägenheten av en effektiv och riktig taxering.

Med stöd av förenämnda bemyndigande tillkallade departementschefen den 6 december 1941 såsom sakkunniga ledamoten av riksdagens första kammare, t. f. underståthållaren K. G. A. Sandström, chefen för finansdepartementets rättsavdelning, numera t. f. statssekreteraren och expeditionschefen i handelsdepartementet E. L. Eckerberg samt professorn S. H. Nial. Åt Sandström uppdrogs att i egenskap av ordförande leda de sakkunnigas arbete.

De sakkunniga avgåvo den 18 juni 1942 *betänkande med förslag till skärpt bestraffning av falskdeklaration m. m.* (SOU 1942: 31).

I fråga om innehållet i sakkunnigbetänkandet må i detta sammanhang nämnas, att de för ifrågavarande brott stadgade normerade böterna föreslogos ersatta med dagsböter samt att även frihetsstraff — fängelse eller vid synnerligen försvårade omständigheter straffarbete i högst två år — föreslogos såsom påföljd för dessa brott. Enligt förslaget skulle bestämmelserna om straff för sådana oriktiga uppgifter, varom nu är fråga, sammanföras i en särskild lag om straff i vissa fall för undandragande av skatt m. m.

(skattestrafflag). I de sakkunnigas förslag till sådan lag stadgades (i 1 §) att den som till bouppteckning eller i deklaration, journal eller annan skriftlig handling, som skall tjäna till ledning vid fastställande av skatt eller annan allmän avgift, uppsåtligen lämnat oriktig uppgift, ägnad att för honom eller någon som han företräder leda till frihet från eller till för låg skatt eller avgift, skulle straffas med dagsböter, ej under 30, eller fängelse eller, där omständigheterna voro synnerligen försvårande, med straffarbete i högst två år. Vidare stadgades i förslaget, att där oriktig uppgift, som i 1 § sägs, icke lämnats uppsåtligen men den som lämnat uppgiften vid dess avgivande gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, straffet skulle utgöra dagsböter, ej under tio, eller fängelse i högst sex månader (2 §).

Såsom en följd av de sakkunnigas förslag om tillskapande av en särskild skattestrafflag — vilken i princip skulle äga generell tillämpning å sådana brottsliga förfaranden varom nu är fråga — föreslogs upphävande av motsvarande straffbestämmelser i ett flertal av de förut omnämnda författningarna.

Slutligen innehöll sakkunnigbetänkandet förslag till vissa andra ändringar i taxeringsförordningen i syfte att ernå en mera effektiv bestraffning av vissa förseelser mot förordningen.

Över de sakkunnigas betänkande avgåvos, efter remiss, *yttranden* av rikets hovrätter (med överlämnande av yttranden från åtskilliga rådhusrätter och häradshövdingar), kammarrätten, generaltullstyrelsen, bank- och fondinspektionen, kontrollstyrelsen, kommerskollegium (med överlämnande av yttranden från ett flertal handelskamrar samt från Sveriges industriförbund och Sveriges köpmannaförbund), statens livsmedelskommission, överståthållarämbetet (med överlämnande av yttranden från polismästaren, t. f. skattedirektören och t. f. förste stadsfiskalen i Stockholm), länsstyrelserna i samtliga län, föreningen Sveriges häradshövdingar, föreningen Sveriges stadsdomare, föreningen Sveriges landsfiskaler, föreningen Sveriges stadsfiskaler och taxeringsnämndsordförandenas riksförbund. Vidare inkom yttrande över betänkandet från yrkesbokförarens och revisorerens förbund.

På grundval av de sakkunnigas författningsförslag och med beaktande av åtskilliga i de inkomna remissvaren framförda synpunkter upprättades därefter inom finansdepartementet förslag till skattestrafflag jämte annan lagstiftning i ämnet.

Vid remiss till lagrådet den 4 december 1942 av nyssnämnda förslag till skattestrafflag, vilket är återgivet å sid. 84—85 i propositionen, upptog *föredragande departementschefen, statsrådet Wigforss*, till behandling först frågan om *behovet av skärpta straffregler i fråga om falskdeklarationsbrott* och anförde i denna del:

»Frågan om en straffskärpning för sådana falskdeklarationsbrott, vilka för närvarande äro straffbelagda i 143 § taxeringsförordningen, har vid ett

par tillfällen — senast vid 1935 års riksdag — varit föremål för statsmakternas överväganden. Vid dessa tillfällen har frågan närmast gällt, om urbota straff skulle, jämte bötesstraff, stadgas såsom påföljd för ifrågavarande brott. I proposition till 1935 års riksdag med förslag till vissa ändringar i taxeringsförordningen uttalade jag, att fängelse i högst sex månader borde införas i straffskalan för falskdeklarationsbrott, som begåtts mot bättre vetande. Samtidigt framhöll jag att, ehuru verkningarna av en sådan åtgärd måhända icke borde överskattas, det syntes kunna vara av betydelse för den allmänna meningen att på detta sätt fastslå dessa brotts verkligt allvarliga karaktär. Propositionen blev i denna del icke antagen av riksdagen, men inom såväl bevilningsutskottet som riksdagens kamrar vann det i propositionen framlagda förslaget en betydande anslutning.

I det av de sakkunniga nu framlagda förslaget understrykes behovet av strängare straffbestämmelser. Remissinstanserna ha till övervägande del anslutit sig till de sakkunnigas ståndpunkt. Även i de remissyttranden, i vilka en annan uppfattning kommit till synes, har behovet av kraftigare åtgärder mot falskdeklarationer i allmänhet vitsordats. Däremot har i dessa yttranden ifrågasatts om icke det syfte, som avsetts med den föreslagna straffskärpningen, kunde vinnas redan genom en förbättring av taxeringsorganisationen i förening med en vidgad användning av åtalsrätten.

För egen del har jag icke funnit anledning frångå min år 1935 uttalade uppfattning om önskvärdheten av en straffskärpning beträffande sådana brottsliga förfaranden, som omförmälas i 143 § taxeringsförordningen. Tvärtom har jag bestyrkt i min uppfattning genom det av de sakkunniga förebragta utredningsmaterialet. Enligt min mening föreligger sålunda alltjämt och särskilt under nu rådande tidsförhållanden ett behov av strängare straffrättslig reaktion mot ifrågavarande falskdeklarationsbrott. Erfarenheterna av den år 1935 genomförda omläggningen av deklarationskontrollen ha icke varit sådana, att eventuella nya kontrollåtgärder kunna motivera att frågan om straffskärpning än en gång ställes på framtiden.

I likhet med de sakkunniga anser jag, att genomförandet av en straffskärpning med avseende å brotten mot taxeringsförordningen bör medföra, att motsvarande ändringar vidtagas i övriga skatteförfattningar, i den mån ej särskilda förhållanden till annat föranleda.»

Departementschefen yttrade vidare i fråga om *straffskalorna för falskdeklarationsbrott*:

»Det torde icke vara nödvändigt för prövning av den nu föreliggande frågan om skärpning av straffet för falskdeklaration att fatta definitiv ståndpunkt till den inom rättsvetenskapen i viss mån omstridda frågan om karaktären av ifrågavarande brott. Det bör, såsom de sakkunniga anfört, vara tillräckligt att fastslå, att det uppsåtliga falskdeklarationsbrottet i varje fall är ett med bedrägeri likartat förfarande, vid vars straffrättsliga bedömning dock måste beaktas vissa säregna förhållanden, som böra föranleda mildare bestraffning.

I fråga om den närmare utformningen av straffskalan ha de sakkunniga

till en början uttalat, att bötesstraff även framdeles borde utgöra den reaktion som i första hand skulle ifrågakomma vid det uppsåtliga falskdeklarationsbrottet. Under remissbehandlingen har någon erinran icke gjorts mot detta uttalande. För egen del är jag i detta hänseende av samma uppfattning som de sakkunniga.

I sakkunnigförslaget har systemet med normerade böter, som för närvarande förekommer i stor utsträckning inom skattelagstiftningen, ersatts med dagsbotssystemet, därvid 30 dagsböter föreslagits såsom minimistraff. De sakkunniga ha till stöd för sitt förslag anfört bland annat, att dagsbotssystemet gjorde det möjligt att vid straffets utmätande taga hänsyn till den brottsliges ekonomiska förhållanden, varigenom straffet bleve lika kännbart för alla, oavsett deras förmögenhetsställning. Emellertid ha de sakkunniga själva framhållit, att i fråga om brotten mot 143 § taxeringsförordningen samma effekt i allmänhet uppnåddes även därest systemet med normerade böter komme till användning. Böternas storlek vore nämligen enligt detta system beroende av storleken av det undandragna skattebeloppet och därigenom indirekt av vederbörandes allmänna ekonomiska ställning. Det nyss anförda skälet torde sålunda, i varje fall såvitt angår brott mot 143 § taxeringsförordningen, icke i och för sig motivera en övergång till dagsbotssystemet. Vidare må framhållas att — såsom i flera remissyttranden starkt understrukits — den risken föreligger, att ett bötesstraff enligt dagsbotssystemet kan bliva lindrigare än om straffet bestämmes enligt nu gällande system med normerade böter. Förslaget skulle sålunda i denna del kunna sägas i viss mån strida mot själva syftet med de nu ifrågasatta författningsändringarna. Då falskdeklaration är ett brott, som i hög grad karakteriseras av vinningssyfte, synes det angeläget, att samhället har möjlighet att reagera mot denna brottslighet på sådant sätt, att den brottslige icke endast går miste om vinsten av sitt brott utan därutöver tillfogas en kännbar ekonomisk förlust. Systemet med normerade böter — i förekommande fall i förening med eftertaxering — möjliggör att dessa synpunkter bliva fullt tillgodosedda.

En bidragande orsak till att de sakkunniga för sin del stannat för dagsbotssystemet torde ha varit deras önskan att undvika den olägenhet, som ansetts följa av att normerade böter kombineras med frihetsstraff. Denna olägenhet skulle främst ligga däri, att böterna skulle kunna uppgå till så högt belopp att ett kortare frihetsstraff skulle för den dömde te sig som ett lindrigare straff än böterna. Emellertid må framhållas, att en kombination av normerade böter och frihetsstraff i en och samma straffskala icke skulle innebära en nyhet i svensk strafflagstiftning. En straffskala av sådant innehåll återfinnes nämligen i såväl lagen den 8 juni 1923 (nr 147) om straff för olovlig varuinförsel som lagen den 20 juni 1924 (nr 225) med särskilda bestämmelser angående olovlig befattning med spritdrycker och vin. Under förarbetena till dessa lagar uttalades icke några betänkligheter mot att normerade böter och frihetsstraff upptogos i samma straffskala. Såvitt mig är bekant ha ej heller vid tillämpningen av nämnda lagar några olägenheter förspotts i nu ifrågasvarande hänseende. Det må även tilläggas att om straffskalan för det uppsåt-

liga falskdeklarationsbrottet bestämmas att omfatta normerade böter och frihetsstraff, en falskdeklarant som undandragit skatter till mycket stora belopp icke lär kunna räkna med att ett eventuellt frihetsstraff sättes så lågt som till en månads fängelse; och det synes uppenbart att ett mera långvarigt frihetsstraff under alla förhållanden måste för falskdeklaranten te sig som ett hårdare straff än ett bötesstraff.

Med hänsyn till det nu anförda har jag i valet mellan de båda olika systemen för bötesstraffets utmätande stannat för att icke föreslå någon omläggning av det för närvarande tillämpade systemet med normerade böter. Till frågan om bötesskalans utformning i övrigt torde jag få återkomma i det följande.

Vad härefter angår de sakkunnigas förslag om införande av frihetsstraff för uppsåtligt falskdeklarationsbrott har jag så mycket mera anledning att nu förorda detta förslag, som jag, enligt vad jag förut erinrat, redan år 1935 tillstyrkte ett då föreliggande förslag om införande av sådant straff.

De sakkunniga ha i fråga om den närmare utformningen av de föreslagna bestämmelserna angående frihetsstraff uttalat, att böter och fängelsestraff borde ingå i straffskalan för normalfallen, medan vid synnerligen försvårade omständigheter straffet borde kunna höjas till straffarbete i högst två år.

Mot de sakkunnigas uttalande att fängelse — i högst två år — bör ingå i straffskalan för normalfallen har jag icke någon erinran att göra. Mera tveksam är däremot frågan, huruvida straffarbete skall införas i straffskalan för sådana fall, där synnerligen försvårade omständigheter föreligga. I flera av remissyttrandena har detta förslag blivit föremål för erinringar. Därvid har gjorts gällande, att förslaget härutinnan innebure en alltför kraftig straffskärpning, särskilt med hänsyn till att straffskalan för närvarande inrymde endast bötesstraff. Emellertid må framhållas att ett falskdeklarationsbrott, som förövats under synnerligen försvårade omständigheter, även enligt sakkunnigförslaget kommer att bestraffas avsevärt lindrigare än grovt bedrägeri, för vilket brott maximistraftet kommer att utgöra straffarbete i sex år. Med hänsyn härtill och då såsom jag förut anförde det uppsåtliga falskdeklarationsbrottet är ett med bedrägeri likartat förfarande, synes man icke med fog kunna göra gällande, att den föreslagna straffbestämmelsen skulle vara alltför sträng. Jag vill i detta sammanhang understryka, att icke någon av hovrätterna uttalat betänkligheter mot den föreslagna straffskärpningen. På grund av det nu anförda är jag för min del beredd tillstyrka, att straffarbete i högst två år införas i straffskalan såvitt angår sådana fall, där synnerligen försvårade omständigheter föreligga. Jag vill tillägga att jag vid mitt ståndpunkts-tagande härutinnan även beaktat det förhållandet, att man genom att låta straffskalan omfatta även straffarbetsstraff vinner den i och för sig önskvärda effekten att den tid, inom vilken åtalspreskription inträder, utökas från nuvarande två år till fem år.»

»I likhet med de sakkunniga anser jag, att en utvidgning av det straffbara

området till att omfatta fall av vårdslöshet, vilken ej kan betecknas såsom grov, icke är vare sig aktuell eller önskvärd.

Då jag i fråga om det uppsåtliga falskdeklarationsbrottet tillstyrkt bibehållande av systemet med normerade böter samt bötesstraffet bör bestämmas enligt samma system vare sig den brottslige handlat med uppsåt eller av grov vårdslöshet, torde bötesstraffet även i sistnämnda fall böra utgöras av normerade böter. Bötesskalans utformning i övrigt torde jag emellertid få behandla i specialmotiveringen.

De sakkunnigas förslag om införande av frihetsstraff — fängelse i högst sex månader — för sådana brott, som förövats av grov vårdslöshet, föranleder ej någon erinran från min sida. En dylik straffskärpning synes väl motiverad med hänsyn till den många gånger svårbestämda gränsen mellan uppsåtligt falskdeklarationsbrott och sådant brott, som begåtts av grov vårdslöshet.»

Beträffande *den lagtekniska utformningen av den ifrågasatta nya lagstiftningen* framhöll departementschefen, att de sakkunnigas förslag att, i den mån det lämpligen låte sig göra, till en särskild skattestrafflag sammanföra de nu på olika håll spridda bestämmelserna om straff för oriktiga uppgifter, ägnade att medföra frihet från skatt eller annan allmän avgift eller för låg skatt eller avgift, i huvudsak lämnats utan erinran i remissyttrandena. Även för egen del funne departementschefen sakkunnigförslaget utgöra den lämpligaste lösningen.

För de särskilda bestämmelserna i författningsförslagen redogöres å sid. 53—82 i propositionen.

Lagrådet har uti den 16 februari 1943 avgivet utlåtande över det dit remitterade förslaget till skattestrafflag anfört vissa skäl, vilka enligt lagrådets mening borde föranleda att förslag till skattestrafflag icke nu framlades, i allt fall icke med mindre olägenheterna av ett uppskov med lagstiftningen vore särskilt framträdande; att så skulle vara fallet hade utredningen emellertid icke givit stöd för. Till en början har lagrådet sålunda framhållit, att med hänsyn till lagstiftningens moralbildande verkan det skulle varit till fördel, om hithörande gärningar kunnat inordnas under något av brottsbegreppen i allmänna strafflagen. Vidare har lagrådet — jämte det lagrådet uttalat, att utvägen att i en särskild skattestrafflag sammanföra de nu i olika specialförfattningar spridda bestämmelserna om straff för oriktig deklaration i och för sig kunde betecknas såsom väl funnen — framhållit såsom en brist, att omfattande rättsområden måst lämnas utanför lagen. I samband härmed har lagrådet uttalat, att den osäkerhet som redan förelåge om tillämpligheten av allmän strafflag vid sidan av specialstraffrätten komme att ytterligare ökas. Jämväl måste det enligt lagrådets mening framstå såsom önskvärt, att frågan om ett sådant sammanförande av de straffrättsliga bestämmelserna på visst område, som här avsåges, med hänsyn till dess prejudicerande verkan bleve föremål för övervägande i ett vidare sammanhang, därvid riktlinjer för behandlingen av

specialstraffrätten på olika områden kunde till sina huvuddrag fastställas. Slutligen har lagrådet framhållit, att det framstode såsom mindre lämpligt att nu upptaga defraudationsbrotten till en genomgripande legislativ behandling jämväl ur den synpunkten, att förslag till lagstiftning om brott i allmänhet mot sanningsplikten snart torde vara att emotse från straffrättskommittén.

Lagrådet, som emellertid, för den händelse vad sålunda anförts icke skulle vinna beaktande utan förslaget funnes böra läggas till grund för lagstiftning i ämnet, företagit en granskning av det närmare innehållet i förslagets olika paragrafer, har i anslutning härtill anført bland annat följande:

»Enligt förslaget skall straffet för oriktig deklaration även framdeles i första hand vara böter. Härvid skall, såsom för närvarande är förhållandet beträffande taxeringsförordningen och flertalet av övriga hithörande författningar, systemet med normerade böter komma till användning; de sakkunnigas förslag om övergång till dagsbotssystemet har avvisats. I likhet med departementschefen anser lagrådet att på ifrågavarande begränsade brottsområde de normerade böterna äro att föredraga framför dagsböter. Det för deklara-tionsbrotten typiska är att de ha sin grund i snikenhet. Lagstiftningen bör därför taga sikte på just det sinnelag som föranlett brottet och välja en härför särskilt lämpad påföljd. Detta tillgodoses bäst därigenom att den skyldige — förutom att han går miste om den åsyftade vinningen — drabbas av en känbar ekonomisk förlust. Till förmån för dagsbotssystemet talar visserligen att vid tillämpning av detta system brottets svårhetsgrad kommer till otvetydigt uttryck i bötesdomen. Att så ej kan ske vid normerade böter är dock här i viss mån av mindre betydelse, i det att merendels svårhetsgraden hos förevarande brott i högre grad än vid förmögenhetsbrotten i allmänhet står i ett mera omedelbart förhållande till det ekonomiska resultat, var-på brottet är inriktat. Avgörande är emellertid enligt lagrådets mening att en övergång till dagsbotssystemet — i och för sig visserligen önskvärd — otvivelaktigt skulle komma att i regel innebära en strafflindring och således ur allmänpreventiv synpunkt verka i en riktning, motsatt den med reformen avsedda.

De olägenheter som på olika håll ansetts förbundna med en straffskala, upptagande såväl normerade böter som frihetsstraff, har lagrådet funnit kunna undanröjas genom att, på sätt i det följande närmare skall utvecklas, möjlighet öppnas för domstolen att jämte frihetsstraff ådöma särskild straffskatt. Vål kunde ifrågakomma att låta straffskatten gälla jämväl vid sidan av böter och därvid övergå till dagsbotssystemet. Detta har emellertid av olika skäl ansetts i lagstiftningsärendets läge icke nu böra ske; framförallt synes ett system som i och för sig visat sig väl fylla sin uppgift icke utan starka skäl böra utbytas mot ett oprövat.

Vad härefter angår frågan huruvida urbota straff allmänt bör stadgas på hithörande område må till en början erinras, att enligt vissa specialförfattningar om tillverkningskatt samt om varuskatt och trafikskatt fängelse in-

till sex månader redan nu må ådömas, då omständigheterna äro synnerligen försvårande. Med hänsyn till de uppenbara missförhållanden som äro rådan- de i avseende å uppgiftsskyldighetens fullgörande i fråga om de vanliga skat- terna lär det vara ofrånkomligt att beträffande dem — och därmed ock naturligen för hela rättsområdet — i straffskalan inrymma fängelse, för åt- minstone de svårare fallen upp till dess maximum, två år. Förutom den all- mänpreventiva verkan tillvaron av ett stadgande om frihetsstraff uppenbar- ligen äger måste förekomsten av ett sådant antagas bidra till bättre insikt om ifrågakommande brotts allvarliga karaktär.

Frågan huruvida även straffarbete, såsom enligt förslaget, bör ifrågakom- ma är mera tvivelaktig. Meningarna därom hava gått mycket isär. — — —

— — — Med beaktande av samtliga på frågan inverkan omständigheter — jämväl vikten att ej minst i tider som dessa intet underlåtes som kan antagas bidra till att upprätthålla samhällssolidariteten — har lagrådet stannat för att tillråda, att straffarbete ej upptages i straffskalan utan att som övre gräns fastställas fängelse.

Vad härefter angår fängelsestraffets närmare utformning synes det lagrådet önskvärt att, såsom skett beträffande vissa förmögenhetsbrott enligt strafflagen i dess nya lydelse och jämväl i fråga om vissa specialförfattningar, brotten så- tillvida graderas efter brottsfallets svårhet, att strängare straff stadgas därest brottet är att anse som grovt — — — — —

Endast för de grova brottsfallen synes fängelsestraff intill två år böra ifrå- gakomma. För övriga fall lär det däremot ej vara erforderligt sätta straffet högre än till fängelse i sex månader.

Lagrådet förordar alltså att förslaget i avseende å fängelsestraffets utform- ning såvitt gäller de uppsåtliga brotten ändras i enlighet med vad nu anförts.

För oriktig uppgift som lämnas av grov vårdslöshet skall enligt förslaget kunna jämte böter ådömas fängelse högst sex månader. Straffskärpningen har ansetts särskilt önskvärd med hänsyn till den många gånger svårbestäm- da gränsen mellan uppsåtligt deklaraionsbrott och sådant brott som begåtts av grov vårdslöshet. Ehuru enligt lagrådets mening visst fog ej saknas för de erinringar, som framställt mot förslaget i denna del, anser lagrådet det lik- väl ur allmänpreventiv synpunkt vara erforderligt med ett kortvarigt frihets- straff. I anslutning till vad som föreslagits beträffande de uppsåtliga brotten bör emellertid detta straff endast gälla de svåraste fallen. Tydligen bör ett för det uppsåtliga brottet avsett straff ej ifrågakomma för fall att uppsåt ej kan ledas i bevis. Lagrådet förordar alltså, att för vårdslöshetsfallen fängelse högst sex månader bör stadgas allenast då brottet är att anse som grovt.

Såsom förut nämnts är böteslatituden för vårdslöshetsbrottet hälften av vad som stadgats för det uppsåtliga. För de grova fallen skulle detta innebära ett språng i straffskalan från böter två och en halv gånger det undandragna beloppet till fängelse. Då anledning härtill saknas och detta måhända ej hel- ler avsetts, föreslår lagrådet att skalan fullständigast härutinnan. — — — — —

I det yttrande till statsrådsprotokollet, som ligger till grund för beslutet om den nu föreliggande utredningen, anförde departementschefen, att det med hänsyn till brottens natur syntes vara lämpligt att bibehålla en reaktion av samma innebörd som de normerade böterna antingen såsom straff eller såsom påföljd utan straffkaraktär, samt att, vare sig den ena eller andra formen valdes, fråga uppkomme om ådömande av sådant straff eller sådan påföljd jämte frihetsstraff. Det övertvägande som av de sakkunniga ägnats denna fråga har icke lett till något förslag i angiven riktning.

Den omständigheten att ett ekonomiskt kännbart straff är den ur individualpreventiv synpunkt mest lämpliga reaktionen mot ifrågavarande brott medför svårigheter vid avgörandet i det särskilda fallet, om ett högt bötesstraff eller ett kortvarigt frihetsstraff rätteligen bör komma till användning. Detta beror därpå att det lägsta frihetsstraffet, en månads fängelse, städse skall anses strängare än bötesstraffets maximum, även om böterna uppgå till ett mycket högt belopp. Anses brottet vara av den svårhetsgrad att urbota straff bör inträda, skulle den skyldige således kunna undgå den ekonomiska förlust som ett utgivande av böterna innebär. Om, å andra sidan, domstolen till undvikande av denna olägenhet i stället för frihetsstraff utdömer ett avsevärt bötesbelopp, skulle detta motverka det allmänpreventiva syfte man velat uppnå genom frihetsstraffets införande i straffskalan. Det synes, för tillgodo-seende av båda dessa synpunkter, vara angeläget att öppna möjlighet för domstolen att, samtidigt som den dömer till frihetsstraff, kunna ådöma den skyldige en ekonomisk påföljd, jämförlig med den som uppnås med de normerade böterna.

Enligt lagrådets mening bör således i lagen upptagas bestämmelser om särskild straffskatt. Straffskatten synes lämpligen kunna bestämmas till högst tre gånger det belopp som undandragits eller kunde hava undandragits och böra beräknas på enahanda sätt som gäller i fråga om de normerade böterna. Straffskatten bör naturligen tillfalla kronan.

— — — Straffskatt skall såsom av det anförda framgår icke kunna bli föremål för förvandling. Då straffskatt icke är att anse såsom utskyld och ej heller kan jämföras med böter eller vite, lär i händelse av bristande betalning dess uttagande icke kunna ske genom införsel utan allenast genom utmätning i vanlig ordning.

Då det gäller att bestämma arten av de deklARATIONER och andra däremot svarande handlingar, vilka skola falla under lagen, kan såsom även framhållits av de sakkunniga en fullständig uppräknings naturligen icke ifrågakomma. Det för dem utmärkande angives i lagförslaget vara, att de skola tjäna till ledning vid fastställande av skatt eller annan allmän avgift. Vid brottsrådets bestämmande lär det emellertid vara nödvändigt att taga ställning till frågan, huruvida för straffbarhet skall krävas att den som har att svara för handlingens innehåll även undertecknat den med sitt namn samt att innehållet har karaktären av en försäkran. Enligt lagrådets me-

ning skulle det innebära en beaktansvärd fördel om fordran på sådan beskaffenhet hos handlingen kunde uppställas. Därmed skulle ernås en ur systematisk synpunkt önskvärd inramning av brottsområdet. Ej heller synes man böra bortse från att den skattskyldige mången gång först i och med att han tecknat sitt namn under handlingen kan sägas hava på otvetydigt sätt ådagalagt sin vilja att giva handlingen ett oriktigt innehåll.

Enligt lagrådets mening bör alltså för straffbarhet uppställas krav på — förutom att den oriktiga uppgiften skall vara avgiven i skriftlig form — — — att handlingen skall vara vederbörligen undertecknad samt att den skall innefatta en uttrycklig viljeförklaring, en försäkran. — — —

Såsom i några av remissyttrandena påpekats torde de föreslagna forumreglerna vara onödigt omständliga. Särskilda bestämmelser härutinnan kunna visserligen knappast undvaras, då den allmänna regeln om forum i brottmål för vissa av de brott som avses i lagen icke lär vara den bäst lämpade. Om möjligt synas dock specialregler för de olika brottsfallen böra undvikas och åt erforderliga bestämmelser givas sådan avfattning, att de kunna gripa över hela brottsområdet. Uppenbarligen böra bestämmelserna så utformas att å ena sidan den åtalades intressen behörigen tillgodoses utan att därigenom det allmännas eftersättas och att å andra sidan stadgandena icke avvika mera än nödigt från eljest gällande regler. Med utgångspunkt härifrån har lagrådet ansett forumreglerna — — — lämpligen böra erhålla det innehåll, att brott som i lagen avses må åtalas, förutom vid laga domstol i brottmål, vid den rätt där den skattskyldige skall svara i tvistemål i allmänhet eller, om deklARATIONEN eller ANMÄLAN avser rörelse eller annan verksamhet, jämväl vid rätten i den ort där verksamheten drives. Även med denna förenklade utformning torde — med beaktande att i fråga om brott under olika domstolars domvärjo forumreglerna fullständigas av 1924 års lag angående domstols behörighet i fråga om upptagande av vissa brottmål — vad som med förslaget avsetts i allt väsentligt hava vunnits.

Vid föredragning i statsrådet den 5 mars 1943 för beslut om avlämnande av förevarande proposition har *föredragande departementschefen, statsrådet Wigforss*, anfört bland annat följande:

»Det mest vägande av de skäl, som lagrådet — — — anfört till stöd för sitt förslag om uppskov med den slutliga behandlingen av ifrågavarande lagstiftningsärende, synes vara att man icke bör föregripa ett blivande förslag till lagstiftning om brott i allmänhet mot sanningsplikten. Emellertid torde hänsynen till nämnda lagförslag icke behöva utgöra hinder för att omedelbart upptaga defraudationsbrotten till behandling. Dessa brott torde nämligen få anses hänföra sig till ett så särpräglat brottsområde, att det lär vara befogat att — oavsett utformningen av en blivande lagstiftning om brott i allmänhet mot sanningsplikten — behandla defraudationsbrotten i en speciallag.

Beträffande de av lagrådet i övrigt åberopade skälen må följande anföras. Även om det med hänsyn till lagstiftningens moralbildande verkan skulle varit mest lämpligt att inordna defraudationsbrotten under något av brottsbegreppen i allmänna strafflagen, torde de resultat, som överhuvud kunna vinnas genom lagens moralbildande verkan, i allt väsentligt kunna nås jämväl genom tillskapandet av en särskild skattestrafflag. Det kan givetvis icke bestridas, att det skulle varit önskvärt att under skattestrafflagen inrymma samtliga defraudationsbrott. Emellertid kan den omständigheten att vissa av brotten måst lämnas utanför icke få medföra, att man av sådant skäl skulle avstå från att tillgodogöra sig de fördelar, som den tilltänkta lagstiftningen i övrigt skulle medföra. Den av lagrådet anmärkta osäkerheten i fråga om tillämpligheten av allmän strafflag vid sidan av specialstraffrätten torde, därest skattestrafflagen konstrueras i huvudsaklig överensstämmelse med det remitterade förslaget, icke behöva nämnvärt ökas genom tillkomsten av sistnämnda lag. Ej heller synes, med hänsyn till skattestrafflagens speciella karaktär, någon prejudicerande verkan behöva tilläggas densamma med avseende å ett eventuellt framtida sammanförande av straffrättsliga bestämmelser på annat område.

Med hänsyn till det anförda finner jag mig icke kunna dela lagrådets uppfattning, att ett uppskov med lagstiftningsärendets slutliga behandling bör komma till stånd, utan förordar att ärendet utan dröjsmål fullföljes.»

I anledning av lagrådsutlåtandet har förslaget till skattestrafflag överarbetats inom finansdepartementet.

För det överarbetade förslaget till skattestrafflag ävensom för övriga av lagrådsutlåtandet föranledda ändringsförslag lämnas å sid. 120—125 i propositionen en närmare redogörelse.

I *motionen* anføres bland annat följande:

»Vi finna för vår del att mycket talar för en kraftig skärpning av straffet för uppsåtlig falskdeklaration. På de skäl lagrådet i sitt över förslaget avgivna yttrande anført synes det emellertid kunna ifrågasättas, huruvida icke straffarbete åtminstone tillsvidare borde utgå ur straffskalan. En riktig avvägning av skälen för och emot denna straffarts inrymmande i straffskalan är emellertid, såsom lagrådet framhållit, vanskligh, och då nu ifrågasvarande brottstyp onekligen står hedrägeribrottet nära, anse vi oss icke böra påkalla någon ändring av förslaget i denna del.

Däremot nödgas vi uttala starka betänkligheter mot förslaget att inrymma frihetsstraff i straffskalan för i 2 § angivna oaktsamhetsdelikt. De sakkunniga hava också uttalat tvekan på denna punkt, och i ett flertal yttranden över förslaget har yrkats, att bestämmelsen om frihetsstraff måtte utgå ur sistnämnda lagrum. Enligt lagrådets mening saknas ej visst fog för de erinringar, som framställts mot förslaget i denna del, men lagrådet anser det likväl ur allmänpreventiv synpunkt vara erforderligt med ett kortvarigt frihetsstraff. Vi hålla emellertid före, att medvetandet *dels* att deklARATIONEN blir föremål

för en effektiv kontroll, dels ock att efter konstaterandet av grov vårdslöshet åtal icke kan undgås, ur nyssnämnda synpunkt är till fyllest, även om åtalet icke kan föranleda svårare påföljd än böter.

Enligt de i 7 § meddelade forumreglerna kan, om deklaration avser rörelse eller annan verksamhet, åtal jämväl anhängiggöras vid rätten i den ort, där verksamheten drives. Denna bestämmelse synes kunna förorsaka oreda och föranleda att åtal anställes å mer än en ort i de fall, då den skattskyldige har att avlämna särskilda självdeklarationer till ledning vid taxering till kommunal inkomstskatt å ett flertal orter. Vi anse, att dessa regler böra kompletteras med en bestämmelse av innehåll, att då den skattskyldige avlämnat allmän självdeklaration till ledning för taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt och den oriktiga uppgiften influtit i den allmänna självdeklarationen, åtal skall äga rum vid allmänna underrätten i den ort, där sådan taxering ägt eller bort äga rum, samt att, då åtalet avser oriktiga uppgifter, avlämnade till ledning för taxering å mer än en ort, underrätten i den ort, där taxering på grundval av dessa uppgifter senast ägt eller bort äga rum, skall vara behörig domstol.

Enligt den föreslagna nya lydelsen av 141 § 2 mom. taxeringsförordningen skall den, som ej hörsammar anmaning att inkomma med självdeklaration, straffas med dagsböter. I 38 § 3 mom. samma förordning föreskrives, att vid meddelande av anmaning skall iakttagas, att densamma skall innehålla föreläggande för den anmanade att, därest han avgiver självdeklaration, annan uppgift eller upplysning skriftligen, avlämna densamma till den, som utfärdat anmaningen, inom viss efter omständigheterna lämpad tid, minst fem dagar efter delfåendet. Föreskriften, att den i anmaningen bestämda tidsfristen skall lämpas efter omständigheterna har enligt vad erfarenheten giver vid handen i stor utsträckning åsidosatts av taxeringsmyndigheterna. Avsikten torde hava varit att minimitiden endast borde komma ifråga vid infordrande av enklare uppgifter eller upplysningar. En tidsfrist av 5 å 8 dagar synes emellertid i stor utsträckning regelmässigt tillämpas även då fråga är om infordrande av tämligen omfattande självdeklarationer och utredningar. — — — — —

En utsträckning av de tidsfrister, som för närvarande i allmänhet utsätts i anmaningarna, är oundgängligen nödvändig, om man vill tillgodose de skattskyldigas berättigade krav på rättsskydd och vill undvika onödig irritation i förhållandet mellan dessa och taxeringsmyndigheterna. Någon rättelse av det för närvarande av taxeringsmyndigheterna allmänt tillämpade förfarandet kan säkerligen icke vinnas med mindre än att en författningsändring kommer till stånd. Behovet därav accentueras ytterligare, om de föreslagna straffbestämmelserna i 141 § 2 mom. taxeringsförordningen lagfästas. Vi hava intet att erinra mot dessa bestämmelser i och för sig, ehuru behovet därav med hänsyn till de i 39 och 40 §§ samma förordning stadgade påföljderna av underlåtenhet att hörsamma anmaning knappast kan anses ådagalagt, men anse det vara i hög grad av behovet påkallat, att en ändring samtidigt vidtages i 38 § 3 mom. taxeringsförordningen av innehåll, att föreläggandet skall full-

göras inom viss efter omständigheterna lämpad tid, minst åtta dagar efter del-fåendet, då fråga är om allenast enklare uppgifter eller upplysningar, men eljest minst fjorton dagar därefter.

De allmänna domstolarna besitta i regel icke den erfarenhet å beskattnings-området, som utgör en nödvändig förutsättning för ett avgörande i enlighet med rättssäkerhetens krav av mera invecklade mål rörande ansvar för falsk-deklaration. Detta påstående innebär icke i någon mån klander av dessa domstolar. För verksamheten därstädes erfordras kunskap inom en mängd rätts-områden, och det torde i regel icke vara ledamöterna i de allmänna domsto-larna möjligt att därjämte förvärva en speciell sakkunskap å det svårtillgäng-liga och för dessa domstolar jämförelsevis sällan aktuella beskattningsområ-det. Om domstolarna tillfördes sådan sakkunskap vid behandling av mål rö-rande ansvar för oriktig deklaration, skulle detta utan tvivel gagna rättssäker-heten och bland annat medföra den fördelen, att parterna icke bleve nödsakade att förete mer eller mindre vidlyftiga utredningar rörande gällande rätts-tillämpning å beskattningsområdet, något som för närvarande understundom är fallet.

Att förse rikets samtliga underrätter med sådan sakkunskap lär emeller-tid knappast vara möjligt. Behovet av på ifrågavarande område sakkunniga underrätter skulle dock måhända kunna tillgodoses genom att man med an-litande i möjligaste mån av den befintliga domstolsorganisationen uppdrog åt en särskild underrätt inom varje län att handlägga mål rörande tillämpning av skattestrafflagen, eventuellt med undantag av mål rörande ansvar för läm-nande av oriktig uppgift till bouppteckning.

Vad överdomstolarna beträffar synes frågan utan svårighet kunna lösas en-ligt samma grunder som kommit till uttryck i 11 kap. 16 § vattenlagen. Svea hovrätt bör i enlighet härmed fungera som överdomstol i mål av ifrågavaran-de beskaffenhet, därvid domstolen förutom ledamöter i hovrätten bör bestå av en ledamot i kammarrätten.

Det synes oss jämväl vara ett rimligt önskemål, att den som skall fungera som åklagare i dylika mål besitter en ingående kännedom om skattelagstift-ningen.

Dessa av oss ifrågasatta reformer av domstols- och åklagareorganisationen lära emellertid endast kunna genomföras efter en ingående utredning.»

Det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget åsyftar genomförande av en straffskärpning för falskdeklaration och andra liknande brott. Det avser i första hand brott, som för närvarande bestraffas enligt taxeringsförordning-en, men har utsträckts att, med angivna undantag, omfatta alla gärningar, för vilka det gemensamma kännetecknet är, att i deklaration eller därmed jämförlig handling lämnats oriktig uppgift ägnad att leda till frihet från skatt eller annan allmän avgift. De nu i taxeringsförordningen och övriga av förslaget berörda skatteförfattningar intagna bestämmelserna om straff för sådana gärningar föreslås sammanförda i en skattestrafflag, där fängelse

Utskottet.

upptagits i strafflatituderna såväl för uppsåtligt brott som för brott av grov oaktsamhet samt dessutom straffarbete införts för sådant uppsåtligt brott, beträffande vilket synnerligen försvårande omständigheter föreligga.

Såväl uppsåtlig falskdeklarering som bristande omsorg vid deklarationsavgivande torde trots den skärpta kontrollen förekomma i betydande utsträckning, och åtgärder för en bättre ordning äro otvivelaktigt påkallade. I första hand är det angeläget att söka påverka den allmänna uppfattningen om falskdeklarationsbrotten i den riktning, att dessa i högre grad än för närvarande komma att framstå såsom allvarliga överträdelse av en medborgerlig plikt, och för att åstadkomma en sådan verkan synes en skärpning av straffhotet för ifrågavarande brott vara erforderlig. En straffskärpning är även påkallad ur den synpunkten, att de straff, som enligt gällande bestämmelser kunna utmätas för falskdeklarationsbrott, uppenbarligen icke verka avskräckande i tillräcklig grad.

Samtidigt som utskottet således vitsordar behovet av skärpta straffbestämmelser synes det utskottet angeläget att framhålla, att ett noggrannare iakttagande av bestämmelserna om deklarationsskyldighet icke torde kunna vinnas allenast genom straffhot. Oriktiga uppgifter i deklarationer tillkomma nämligen icke alltid i syfte att undandraga skatt utan ha ofta sin grund i uppgiftslämnarens oförmåga att rätt tolka och tillämpa gällande bestämmelser. I stor utsträckning anlitar allmänheten de s. k. deklarationsbyråerna, men den vägledning som sålunda erhålles är ofta mycket bristfällig. Enligt utskottets uppfattning är det av största vikt, att de bestämmelser och anvisningar, som meddelas i anslutning till de olika skatteförfattningarna, äro så tydliga, att det blir möjligt för envar att utan alltför stora svårigheter riktigt fullgöra sin deklarationsskyldighet. Mycket skulle också vara vunnit därest den skattskyldige utan alltför stora kostnader skulle kunna beredas sakkunnig vägledning vid deklarationsavgivande. Hur detta syfte lämpligen skulle kunna nås torde böra göras till föremål för närmare undersökning.

Frågan hur den av utskottet förordade straffskärpningen lagtekniskt bör genomföras står i visst samband med spörsmålet om ifrågavarande brotts karaktär, som uppenbart även är av betydelse för bestämmandet av straffskalor för brotten. Falskdeklarationsbrottet har visserligen beröringspunkter med olika brottskategorier i allmänna strafflagen men framstår dock som en särskild brottstyp, vars innehåll är bestämt framför allt av det allmännas fiskala intressen. Med hänsyn härtill anser utskottet förslaget att i en särskild skattestrafflag sammanföra de olika författningarnas straffbestämmelser för oriktig deklaration för närvarande vara den lämpligaste lösningen.

Straffskalorna ha utformats så, att såväl vid uppsåtligt brott, falskdeklaration, som vid brott av grov oaktsamhet, vårdslös deklaration, böter i första hand skola ifrågakomma som straffreaktion. Uti det till lagrådet remitterade förslaget hade som straff upptagits normerade böter samt frihetsstraff. Efter erinran av lagrådet har vid sidan av frihetsstraff införts en särskild påföljd, i förslaget benämnd straffskatt. Motivet för denna påföljd angavs av lagrådet vara att för domstolen öppna möjlighet att samtidigt med ådö-

mande av frihetsstraff ådöma den skyldige en ekonomisk påföljd jämförlig med den som uppnås med de normerade böterna. Utskottet anser förslaget i denna del välgrundat. Då sålunda genom straffskatten tillgodoses samma syfte som med de normerade böterna, har inom utskottet ifrågasatts att utbyta de senare mot dagsböter jämte straffskatt. Ehuru ur straffrättslig synpunkt denna anordning otvivelaktigt skulle medföra fördelar, särskilt med hänsyn till att brottets svårhetsgrad skulle komma till omedelbart uttryck i bötesdomen, anser utskottet dock — i avsaknad av närmare utredning om verkningarna av en sådan åtgärd — Kungl. Maj:ts förslag i denna del böra godkännas.

Beträffande utformningen av straffskalan för falskdeklaration, såvitt angår frihetsstraff, har utskottet icke något att erinra.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skall i straffskalan för vårdslös deklaration ingå fängelse i högst sex månader, medan i motionen yrkas, att för sådant brott icke skall stadgas strängare straff än böter. Inom utskottet ha vissa betänkligheter yppats mot att införa frihetsstraff för icke uppsåtligt deklara-tionsbrott. Som gränsen mellan grov vårdslöshet och uppsåt är svävande, har utskottet emellertid ansett att beträffande de grövsta oaktsamhetsbrotten möjligheten att ådöma frihetsstraff bör hållas öppen. Utskottet föreslår på denna punkt den ändringen i förslaget, att i straffskalan för vårdslös deklara-tion upptages fängelse i högst sex månader allenast för sådana fall, där omständigheterna äro synnerligen försvårande.

Beträffande 7 § i förslaget till skattestrafflag har i motionen hemställts att densamma måtte kompletteras med särskilda bestämmelser om forum vid åtal för lämnande av oriktig uppgift i självdeklaration enligt taxeringsför-ordningen. Det förslag till skattestrafflag, som remitterades till lagrådet för yttrande, innehöll utförligare forumbestämmelser än det i propositionen fram-lagda. Lagrådet ansåg emellertid, att forumbestämmelserna för enkelhetens skull icke borde upptaga specialregler för de olika brottsfallen utan givas en sådan avfattning, att de kunde gripa över hela brottsområdet. I enlighet med lagrådets hemställan ha också forumreglerna erhållit en förenklad utform-ning. Utskottet, som anser den i propositionen föreslagna formuleringen icke kunna föranleda några praktiska olägenheter, finner icke skäl tillstyrka motionärernas förslag, såvitt angår nyssnämnda paragraf.

Uti motionen har även framhållits, att de allmänna domstolarna i regel icke ägde den erfarenhet som utgjorde en nödvändig förutsättning för ett riktigt avgörande av mål rörande falskdeklaration samt att det jämväl vore ett önskemål att åklagarna i dylika mål besutte en ingående kännedom om skatte-lagstiftningen. Enligt utskottets uppfattning möta starka betänkligheter mot inrättande av specialdomstolar å förevarande område. Den skattetekniska sakkunskap, som i dessa mål obestriddigt är erforderlig, synes ock kunna tillföras domstolarna på annat sätt. I första hand torde härvid vara av be-tydelse att den utredning, som tillhandahålles domstolen, även ur skattetek-nisk synpunkt blir så fullständig och allsidig som möjligt. Med hänsyn härtill är det av stor vikt att åtgärder vidtagas för att tillhandahålla åklagarna

sakkunnigt biträde vid förberedande och utförande av talan uti skattemål av mera invecklad beskaffenhet. Den ytterligare sakkunskap, varav domstolen må vara i behov, kan tillgodoses på samma sätt som i mål i allmänhet, där anlåtande av särskild sakkunskap från domstolens sida är påkallat. Utskottet kan därför icke tillstyrka motionen, i vad den avser begäran om utredning angående inrättande av särskilda domstolar för ifrågavarande mål. Vad angår motionen i övrigt, såvitt nu är i fråga, förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad å denna angelägenhet och kommer att vidtaga de åtgärder, som finnas påkallade. Vid sådant förhållande har utskottet ansett att särskild framställning därom till Kungl. Maj:t icke i detta sammanhang erfordras.

Enligt den föreslagna lydelsen av 141 § 2 mom. taxeringsförordningen skall den som ej hörssammar anmaning att inkomma med självdeklaration straffas med dagsböter. I 38 § 3 mom. samma förordning föreskrives beträffande meddelande av anmaning, att den skall innehålla föreläggande för den anmanade att, därest han avgiver självdeklaration, annan uppgift eller upplysning skriftligen, avlämna densamma till den som utfärdat anmaningen inom viss efter omständigheterna lämpad tid, minst fem dagar efter delfåendet. I motionen föreslås den ändring av sistnämnda stadgande, att föreläggandet skall fullgöras inom viss efter omständigheterna lämpad tid, minst åtta dagar efter delfåendet, då fråga är om allenast enklare uppgifter eller upplysningar, men eljest minst fjorton dagar därefter. Då stadgandet enligt gällande lydelse endast innebär att tiden icke får bestämmas kortare än fem dagar och samtidigt direkt utsåges att tiden skall lämpas efter omständigheterna, finner utskottet något behov av ändring av ifrågavarande stadgande icke föreligga.

Beträffande författningsförslagets utformning i övrigt har utskottet icke funnit anledning till någon erinran.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

- A) att riksdagen — med förklaring att riksdagen funnit viss ändring böra vidtagas i förslaget till skattestrafflag — måtte för sin del antaga följande förslag till

1) skattestrafflag.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Var som i deklaration till ledning vid fastställande av skatt uppsåtligen lämnar oriktig uppgift ägnad att för honom eller den han företräder leda till frihet från skatt eller till för låg sådan, dömes för falskdeklaration till böter eller fängelse eller, där omständigheterna äro synnerligen försvårande, till straffarbete i högst två år. Böterna skola bestämmas till högst fem gånger det belopp, som genom den oriktiga uppgiften undandragits eller, om uppgiften följts, skulle hava undandragits, dock minst etthundra kronor.

Lika med skatt skall anses annan allmän avgift. Med deklaration avses även däremot svarande skriftlig försäkran.

2 §.

Begår någon av grov oaktsamhet gärning som förut är sagd, straffes för vårdslös deklaration med böter eller fängelse i högst sex månader. Böterna skola bestämmas till högst hälften av vad i 1 § sägs, men likväl ej lägre än femtio kronor.

2 §.

Begår någon av grov oaktsamhet gärning som förut är sagd, straffes för vårdslös deklaration med böter eller, *där omständigheterna äro synnerligen försvårande*, med fängelse i högst sex månader. Böterna skola bestämmas till högst hälften av vad i 1 § sägs, men likväl ej lägre än femtio kronor.

3 §.

Den som frivilligt rättar oriktig uppgift vare fri från straff.

4 §.

Den som förskyllt fängelse eller straffarbete må, efter omständigheterna, dömas att gälda straffskatt med högst tre gånger det belopp, som undandragits eller kunde hava undandragits.

5 §.

Där kommunal inkomstskatt jämte annan utskyld, som utgår efter samma beräkningsgrund, genom den oriktiga uppgiften undandragits eller kunde hava undandragits, skall för bestämmandet av normerade böter eller straffskatt den sammanlagda uttaxeringen av nämnda utskylder antagas vara tio kronor för varje skattekrona.

6 §.

Är gärning, som avses i 1 eller 2 §, straffbelagd i annan lag än allmänna strafflagen eller i särskild författning, skola bestämmelserna i denna lag icke äga tillämpning.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

7 §.

Brott som i denna lag avses må åtalas, förutom vid laga domstol i brottmål, vid den rätt där den skattskyldige skall svara i tvistemål i allmänhet eller, om deklARATIONEN avser rörelse eller annan verksamhet, jämväl vid rätten i den ort där verksamheten drives.

8 §.

Böter och straffskatt, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1943.

---

2) förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379).

Härigenom förordnas, dels att 38 § 3 mom., 39 § 4 mom., 42 § 1 mom., 49 § 4 mom., 141 § 1, 2, 4 och 5 mom., 142 och 143 §§ samt 144 § 1 och 2 mom. taxeringsförordningen den 28 september 1928¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, dels ock att till vardera av 17 och 22 §§ samma förordning skall fogas ett nytt moment, betecknat 4 mom., av den lydelse som för vardera paragrafen i det följande angives.

17 §.

4 mom. Angående ansvar i vissa fall för lämnande av oriktig uppgift i allmän fastighetsdeklARATION eller i uppgift, varom i 3 mom. förmåles, stadgas i 141 § 4 mom.

22 §.

4 mom. Angående ansvar i vissa fall för lämnande av oriktig uppgift i särskild fastighetsdeklARATION eller i uppgift, varom i 3 mom. förmåles, stadgas i 141 § 4 mom.

38 §.

3 mom. Vid anmanings — — — anmaningen angivas. Härutöver skall anmaningen innehålla underrättelse om postadressen för den, som utfärdat anmaningen, ävensom om den påföljd, som underlåtenhet att hörsamma anmaningen medför enligt 39 eller 40 § eller 141 § 2 mom.

¹ Senaste lydelse, se beträffande 38 § 3 mom., 39 § 4 mom., 49 § 4 mom., 141 § 1, 2, 4 och 5 mom., 143 § 3—5 mom. och 144 § 1 mom. SFS 1935:255, beträffande 143 § 1 mom. SFS 1938:374 samt beträffande 142 § SFS 1943:47.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

39 §.

4 mom. Angående ansvar i vissa fall för underlåtenhet att efter anmaning avlämna självdeklaration, så ock angående ansvar för underlåtenhet att göra anmälan om begagnande av anstånd med självdeklarations avlämnande jämlikt 36 § 1 mom. tredje stycket meddelas föreskrifter i 141 § 2 och 3 mom.

42 §.

1 mom. Envar, som — — — behörigen fullgöres.

Äga flera — — — i vinsten.

Om ansvar för försummelse att behörigen fullgöra uppgiftsplikt enligt detta mom. stadgas i 141 § 4 mom.

49 §.

4 mom. Angående ansvar i vissa fall för underlåtenhet att efter anmaning avlämna virkesdeklaration, så ock angående ansvar för underlåtenhet att göra anmälan om begagnande av den jämlikt 48 § medgivna rätt att med virkesdeklarations avlämnande njuta anstånd i enlighet med bestämmelserna i 36 § 1 mom. tredje stycket meddelas föreskrifter i 141 § 2 och 3 mom.

141 §.

1 mom. Har den, som enligt 26 § 1 mom. är pliktig avgiva självdeklaration, underlåtit att inom föreskriven tid avlämna sådan deklaration, och har han tillika till någon, som är skyldig att utan anmaning enligt 33 § eller efter anmaning enligt 35 § 1 mom. meddela uppgift rörande till honom utbetalt belopp eller för hans räkning inestående medel, lämnat oriktig upplysning rörande namn eller andra förhållanden under sådana omständigheter, att det kan antagas hava skett i syfte att försvåra uppgiftsskyldighetens behöriga fullgörande, straffes med dagsböter, minst trettio.

Har den, som enligt 43 § 1 mom. är pliktig avgiva virkesdeklaration, underlåtit att inom föreskriven tid avlämna sådan deklaration, och har han tillika till någon, som är skyldig att efter anmaning meddela uppgift rörande honom enligt 47 §, lämnat oriktig upplysning rörande namn eller andra förhållanden under sådana omständigheter, att det kan antagas hava skett i syfte att försvåra uppgiftsskyldighetens behöriga fullgörande, straffes på sätt i första stycket sägs.

2 mom. Hörsammas ej anmaning att inkomma med självdeklaration eller virkesdeklaration, som bort avgivas på grund av 26 § 1 mom. eller 43 § 1 mom., straffes den försumlige med dagsböter.

Har den, som först efter anmaning enligt 26 § 2 mom. eller 43 § 2 mom. är pliktig avgiva självdeklaration eller virkesdeklaration, underlåtit att hörsamma sådan anmaning och efterkommer han icke heller förnyad anmaning, straffes på sätt i första stycket sägs.

*(Kungl. Maj:ts förslag:)**(Utskottets förslag:)*

4 mom. Den som i allmän eller särskild fastighetsdeklaration eller i uppgift, varom i 17 § 3 mom. eller 22 § 3 mom. förmäles, uppsåtligen eller av grov vårdslöshet lämnat oriktig uppgift, ägnad att leda till för låg taxering, straffes med dagsböter. Till enahanda straff dömes den som försummar att behörigen fullgöra uppgiftsplikt enligt 42 § 1 eller 3 mom.

5 mom. Vad i denna paragraf stadgas äger icke tillämpning, därest den försumlige för sin underlåtenhet är underkastad ansvar för tjänstefel. Straff för förseelse, som i 2 eller 3 mom. eller 4 mom. andra punkten omförmäles, inträder icke, där den försumlige visar giltigt ursäkt för sin underlåtenhet.

142 §.

Den, som ej behörigen fullgör vad honom enligt 18, 19, 23, 33 eller 34 §, 35 § 1 eller 2 mom., 40 a § 2 eller 3 mom., 42 § 2 mom., 42 § 4 mom. andra stycket eller 47 § åligger, skall, där ej försummelsen eljest är med straff belagd, böta högst trehundra kronor. Vad nu sagts gälle ock om den, som ej behörigen fullgör vad honom åligger jämlikt förordnande, som meddelats enligt 35 § 4 mom. eller 42 § 4 mom. tredje stycket eller 42 § 5 mom.

143 §.

1 mom. Om ansvar i vissa fall för den, som lämnat oriktig uppgift i självdeklaration eller virkesdeklaration eller till sådan deklaration hörande handling eller i särskild uppgift angående renskötsel eller i upplysning, som i 32 eller 46 § avses, stadgas i skattestrafflagen.

2 mom. Finner ordförande i taxeringsnämnd anledning antaga, att oriktig uppgift, om vilken ordföranden vid taxeringsarbetet erhållit kännedom, kan medföra ansvar enligt skattestrafflagen, skall ordföranden göra anmälan därom till landskamreraren. Sådan anmälan skall göras senast vid den tid, då taxeringsnämndens arbete för året avslutas.

Därest landskamrerare på grund av anmälan från ordförande i taxeringsnämnd eller eljest finner, att någon gjort sig skyldig till brott, som avses i skattestrafflagen, skall landskamreraren göra anmälan därom till vederbörande åklagare.

144 §.

1 mom. Förseelse, som i 140 §, 141 § 1, 2 eller 4 mom. eller 142 § omförmäles, åtalas vid allmän domstol.

Åtal jämlikt 141 § 1, 2 eller 4 mom. skall, då den deklara-tions- eller uppgiftsskyldige här i riket har hemortskommun, anhängiggöras vid den allmänna underrätt, inom vars domvärjo hemortskommunen är belägen, och eljest vid allmänna underrätten i den ort, där den taxering skall äga rum, för vilken deklara-tionen, uppgiften eller upplysningen skolat ligga till grund.

Förseelse, som i 141 § 1, 2 eller 4 mom. eller 142 § sägs, är föremål för allmänt åtal. Förseelse, som i 140 § omförmäles, må, där den ej innefattar tjänstefel, av allmän åklagare åtalas endast där målsägande angivit densamma till åtal.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

2 mom. Där, i andra fall än i 143 § eller 1 mom. denna paragraf avses, till följd av uraktlåtet fullgörande av de i denna förordning meddelade föreskrifter eller av annan orsak fråga uppstår om tillämpning av stadgat bötesansvar eller förelagt vite, skall av vederbörande landskamrerare, ordförande eller ledamot i beskattningsnämnd i första instans eller annan behörig person anmälan därom göras hos länsstyrelsen, som har att, efter prövning av härvid förekommande förhållanden, förordna om uttagande av de böter eller viten, vartill någon finnes hava gjort sig förfallen, samt vidtaga de åtgärder, som anmäld försummelse eller utebliven verkställighet av vad i denna förordning stadgas för övrigt kan påkalla.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1943.

---

3) förordning om ändrad lydelse av 4 § 8 mom. förordningen den 23 oktober 1908 (nr 128) angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

Härigenom förordnas, att 4 § 8 mom. förordningen den 23 oktober 1908 angående bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter¹ skall er-hålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

4 §.

8 mom. Deklaration, varom — — — för denna.

Avgives icke — — — beräknade bruttoinkomsten.

Om ansvar i vissa fall för den, som i deklaration lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1943.

---

¹ Senaste lydelse, se SFS 1920: 859.

4) förordning om ändrad lydelse av 11 § 1 mom. och 12 § förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker.

Härigenom förordnas, att 11 § 1 mom. och 12 § förordningen den 8 juni 1923 angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker skola erhålla följande ändrade lydelse.

11 §.

1 mom. Om ansvar i vissa fall för den, som vid lämnande av uppgift, varom i 3 eller 8 § sägs, lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

12 §.

Förseelse, som avses i 11 § 2 mom., åtalas vid allmän domstol.
Böter och viten, som ådömas enligt nämnda författningsrum, tillfalla kronan.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1943.

5) förordning om ändrad lydelse av 37 § förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin

Härigenom förordnas, att 37 § förordningen den 11 juni 1926 angående tillverkning och beskattning av brännvin¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

37 §.

Uraktlåter tillverkare — — — femhundra kronor.

Om ansvar i vissa fall för den, som lämnat oriktig uppgift i deklaration varom i 25 § 2 mom. sägs, stadgas i skattestrafflagen.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1943.

---

¹ Senaste lydelse, se SFS 1934: 227.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

**6) förordning angående ändring i vissa delar av förordningen
den 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensin
och motorsprit.**

Härigenom förordnas, att 3 § 3 mom., 8 § 2 mom. och 11 § förordningen den 3 maj 1929 om särskild skatt å bensin och motorsprit¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

3 §.

3. Bensin, som tillverkats — — — till kontrollstyrelsen.

Bensin, som av — — — från lagerplatsen.

Tillverkaren skall för varje kvartal upprätta och före utgången av påföljande månad till kontrollstyrelsen insända en på tro och heder avgiven deklARATION angående den myckenhet bensin, som utlämnats under kvartalet. Inom samma tid skall skatten för den under kvartalet utlämnade myckenheten av tillverkaren inbetalas genom insättning å statsverkets checkräkning i riksbanken för kontrollstyrelsens räkning.

Försummar tillverkare — — — äger föranstalta.

8 §.

2. Om ansvar i vissa fall för den, som i deklARATION lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

11 §.

Förseelser, som omförmälas i 8 § 1 mom. och 9 §, skola åtalas av allmän åklagare. Förseelse, varom i 10 § sägs, må ej åtalas av allmän åklagare, där ej målsäganden angivit den till åtal.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1943.

---

¹ Senaste lydelse av 3 § 3 mom., se SFS 1939: 112.

7) förordning angående ändrad lydelse av 15 och 18 §§ förordningen den 31 januari 1932 (nr 17) om accis å silke.

Härigenom förordnas, att 15 och 18 §§ förordningen den 31 januari 1932 om accis å silke skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

15 §.

Om ansvar i vissa fall för den, som i deklARATION lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

18 §.

Åtal för förseelse, som avses i 14, 16 eller 17 §, skall anhängiggöras vid allmän domstol.

Förseelse, som i 14 eller 16 § omförmäles, åtalas av allmän åklagare.

Förseelse, varom — — — åtal angives.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1943.

8) förordning angående ändrad lydelse av 16 och 19 §§ förordningen den 14 juni 1933 (nr 329) om skatt å oljekakor och vissa slag av fodermjöl.

Härigenom förordnas, att 16 och 19 §§ förordningen den 14 juni 1933 om skatt å oljekakor och vissa slag av fodermjöl skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

16 §.

Om ansvar i vissa fall för den, som i deklARATION lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

19 §.

Förseelse, som i 15 eller 17 § omförmäles, åtalas av allmän åklagare vid allmän domstol.

Förseelse, varom — — — åtal angives.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1943.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

9) förordning angående ändrad lydelse av 15 och 17 §§ förordningen den 24 maj 1934 (nr 172) om skatt å kli.

Härigenom förordnas, att 15 och 17 §§ förordningen den 24 maj 1934 om skatt å kli skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

15 §.

Om ansvar i vissa fall för den, som i deklaration lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

17 §.

Åtal för förseelse, varom i 13, 14 eller 16 § omförmäles, anhängiggöres vid allmän domstol.

Förseelse, som i 13 eller 14 § avses, är icke föremål för allmänt åtal, med mindre den av statens spannmålsnämnd till sådant åtal anges.

Förseelse, som — — — åklagare åtalas.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1943.

---

10) förordning om ändrad lydelse av 12 och 14 §§ förordningen den 3 maj 1935 (nr 142) angående skatt å vissa för drivande av automobil använda brännolja.

Härigenom förordnas, att 12 och 14 §§ förordningen den 3 maj 1935 angående skatt å vissa för drivande av automobil använda brännolja skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

12 §.

Om ansvar i vissa fall för den, som i deklaration lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

14 §.

Länsstyrelse äger — — — enligt 11 §.

Åtal för förseelse, som i 13 § omförmäles, skall anhängiggöras vid allmän domstol. Sådan förseelse må ej åtalas av allmän åklagare, där den ej av målsägande anges till åtal.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1943.

---

11) förordning angående ändrad lydelse av 13 och 16 §§ förordningen den 7 juni 1935 (nr 259) om accis å margarin och vissa andra fettvaror.

Härigenom förordnas, att 13 och 16 §§ förordningen den 7 juni 1935 om accis å margarin och vissa andra fettvaror skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

13 §.

Om ansvar i vissa fall för den, som i deklARATION lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

16 §.

Åtal för förseelse, som avses i 12, 14 eller 15 §, skall anhängiggöras vid allmän domstol.

Förseelse, som i 12 eller 14 § omförmäles, åtalas av allmän åklagare.

Förseelse, varom — — — åtal anges.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1943.

---

12) förordning angående ändrad lydelse av 12 och 14 §§ förordningen den 7 juni 1935 (nr 280) om veteavgift.

Härigenom förordnas, att 12 och 14 §§ förordningen den 7 juni 1935 om veteavgift¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

12 §.

Om ansvar i vissa fall för den, som i deklARATION lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

14 §.

Åtal för förseelse, som i 10, 11 eller 13 § avses, anhängiggöres vid allmän domstol. Då fråga är om anmälan eller deklARATION rörande tillverkning av mjöl eller gryn, anställles sådant åtal vid den allmänna underrätt, inom vars domvärjo tillverkningen bedrivs, och då fråga är om deklARATION, som i 5 § tredje stycket sägs, vid allmänna underrätten i den ort, där den deklARATION-

¹ Senaste lydelse av 14 §, se SFS 1938:446.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

skyldige har sitt hemvist, eller, om han ej har hemvist här i riket, vid Stockholms rådhusrätt.

Förseelse, som i 10 eller 11 § avses, är icke föremål för allmänt åtal, med mindre den av den i 4 § omförmälda nämnden till sådant åtal anges.

Förseelse, varom — — — åklagare åtalas.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1943.

---

13) förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 15 december 1939 (nr 887) angående tillverkning och beskattning av maltdrycker.

Häri genom förordnas, att 18 § 1 mom. samt 30 och 35 §§ förordningen den 15 december 1939 angående tillverkning och beskattning av maltdrycker skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

18 §.

1. Tillverkare i skattepliktigt bryggeri skall för varje månad upprätta och senast å åttonde söckendagen efter månadens utgång till kontrollstyrelsen insända en på tro och heder avgiven deklARATION angående den myckenhet maltdrycker av andra och tredje klasserna, som under månaden utförts från bryggeriet eller inom bryggeriet utlämnats till personalen för förbrukning därstädes, ävensom rörande den myckenhet maltdrycker av nämnda båda klasser, för vilken avdrag må göras vid skattens beräkning enligt vad i 17 § sägs. I deklARATIONEN skall tillika angivas den skatt, som belöper å den i deklARATIONEN upptagna beskattningsbara myckenheten.

Å deklARATIONEN — — — andra stycket.

30 §.

Om ansvar i vissa fall för den, som i deklARATIONEN lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

35 §.

Begår tillverkarens hustru eller husfolk eller i hans arbete antagen person förseelse, som avses i 29 § eller 31—34 §§, eller bryter någon av dem mot föreskrift, som meddelats med stöd av denna förordning, vare tillverkaren därför ansvarig, liksom vore förseelsen begången av honom själv, därest icke omständigheterna göra det sannolikt, att förseelsen skett utan hans vetskap och vilja. Bryggeriföreståndare vare jämte tillverkaren och lika med denne ansvarig för sådan förseelse.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1943.

---

14) förordning angående ändrad lydelse av 13 och 17 §§ förordningen den 22 december 1939 (nr 919) om skatt å läskedrycker.

Härigenom förordnas, att 13 och 17 §§ förordningen den 22 december 1939 om skatt å läskedrycker skola erhålla följande ändrade lydelse.

13 §.

Om ansvar i vissa fall för den, som i deklaration lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

17 §.

Begår tillverkares hustru eller husfolk eller i hans arbete antagen person förseelse, som avses i 12 § eller 14—16 §§, eller bryter någon av dem mot föreskrift, som meddelats med stöd av denna förordning, vare tillverkaren därför ansvarig, liksom vore förseelsen begången av honom själv, därest icke omständigheterna göra det sannolikt, att förseelsen skett utan hans vetskap och vilja.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1943.

---

15) förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 21 juni 1940 (nr 621) angående avgift för smör, som användes för framställning av grädde.

Härigenom förordnas, att 8, 12 och 14 §§ förordningen den 21 juni 1940 angående avgift för smör, som användes för framställning av grädde, skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

8 §.

Där så — — — till avsalu.

Försummar någon att inbetala avgift, som det enligt denna förordning åligger honom att erlægga, må avgiften på framställning av kontrollstyrelsen omedelbart utmätas med det belopp, vartill kontrollstyrelsen efter verkställd undersökning fastställer densamma.

12 §.

Den, som utan anmälan, varom i 3 § sägs, eller i strid mot förbud, som avses i 8 § första stycket, använder smör för framställning av grädde till avsalu, straffes med dagsböter.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

14 §.

Om ansvar i vissa fall för den, som i deklaration lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1943.

16) förordning angående ändrad lydelse av 25 § och 26 § 1 mom. förordningen den 13 december 1940 (nr 1000) om allmän omsättningskatt.

Härigenom förordnas, att 25 § och 26 § 1 mom. förordningen den 13 december 1940 om allmän omsättningskatt skola erhålla följande ändrade lydelse.

25 §.

Om ansvar i vissa fall för den, som vid lämnande av uppgift, varom i 7 § förmåles, eller vid meddelande av upplysning jämlikt 14 § 1 mom. lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

26 §.

1 mom. Talan om utdömmande av vite enligt 23 eller 24 § anhängiggöres vid den allmänna underrätt, inom vars domvärjo den skattskyldiges hemortskommun är belägen.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1943.

17) förordning angående ändring i vissa delar av förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om varuskatt.

Härigenom förordnas, att 7, 9, 11 och 14 §§ förordningen den 25 maj 1941 om varuskatt skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

7 §.

1. Tillverkare skall — — — kontrollstyrelsens postgirokonto.
  2. Erlägges icke — — — skattepliktig vara.
  3. Tillverkare är — — — finner erforderligt.
- Ställes ej vid anfordran sådan säkerhet, skall vad i 2 mom. sägs äga motsvarande tillämpning.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

4. Försummar någon att inbetala skatt, som det enligt denna förordning åligger honom att erlægga, må skatten på framställning av kontrollstyrelsen omedelbart utmätas med det belopp, vartill kontrollstyrelsen efter verkställd undersökning fastställer densamma.

9 §.

Den som utan föreskriven anmälan bedriver tillverkning, som i 1 § första stycket avses, eller efter sådan anmälan, som i 5 § 2 mom. sägs, fortsätter rörelsen eller i strid mot förbud, varom i 7 § 2 mom. sägs, förfogar över vara, straffes med dagsböter, ej under tjuhu.

Underlåter någon — — — trehundra kronor.

11 §.

Om ansvar i vissa fall för den, som i deklaration lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

14 §.

Av tillverkare begången förseelse, som i 9 § avses, åtalas vid allmän underrätt i den ort, där tillverkarens rörelse bedrivs.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1943.

---

18) förordning angående ändrad lydelse av 65 och 68 §§ förordningen den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt.

Härigenom förordnas, att 65 och 68 §§ förordningen den 6 juni 1941 om arvsskatt och gåvoskatt skola erhålla följande ändrade lydelse.

65 §.

Om ansvar i vissa fall för den, som lämnat oriktig uppgift till bouppteckning eller i deklaration eller annan handling som skall tjäna till ledning vid fastställande av skatt, stadgas i skattestrafflagen.

68 §.

Förseelse, som omförmäles i 66 §, åtalas av allmän åklagare.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1943.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

19) förordning angående ändrad lydelse av 11 och 12 §§ förordningen den 19 juni 1942 (nr 375) om trafikskatt.

Härigenom förordnas, att 11 och 12 §§ förordningen den 19 juni 1942 om trafikskatt skola erhålla följande ändrade lydelse.

11 §.

Om ansvar i vissa fall för den, som vid lämnande av uppgift, varom i 7 § förmäles, lämnat oriktig uppgift, stadgas i skattestrafflagen.

12 §.

Viten, som utdömas enligt denna förordning, tillfalla kronan.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1943.

B) att den i ämnet väckta motionen I: 231, i vad den icke blivit besvarad genom utskottets hemställan under A), icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 8 maj 1943.

På sammansatt bevillnings- och första lagutskotts vägnar:

N. GÄRDE.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från bevillningsutskottet: herrar *Björklund**, *Wahlmark*, *Egnell*, *Frans Ericson*, *Sandström*, *Orgård*, *Sandberg* och *Rosander*:

från första lagutskottet: herrar *Gärde*, *Wagnsson*, *Karl Emil Johanson*, *Bran-ting*, *Lindqvist*, *Gezelius*, *Hedlund* i Östersund och *Ryberg*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.